

זה הדירן

زوهديرك ZO HADEREKH

גליון 29, 27 ביולי 2011

המערכה למען הדיור: סיכום ביניים

מאת אפרים דוידי

כולטת בהיעדרה ההסתדרות הכללית. יו"ר ההסתדרות, עופר עיני, עשה בשנה שחלפה כל שביכולתו, כדי לטרפד את מאבק העובדים הסוציאליים, וכעת הוא מתעלם בעקביות מהמאבק הממושך של האחיות, ולא נוקט כל צעד, כדי לבסס קשר בין מאבק האחיות לסכסוך העבודה של הרופאים. נוסף לכך, עיני לא שומע ולא רואה את הזעקה העולה מהמאהלים ברחבי הארץ. בכך, הוא מועל בתפקידו.

מדוע הממשלה אינה מסוגלת לתת מענה לדרישות המוחים? שאלת הדיור, הפכה מרכזית עבור שכבות עם רחבות. בקרב העובדים בשמנות עשירוני השכר הנמוכים. רכישת בעלות על דירה הולכת ונעשית נדירה יותר. אלה פירוטיהן של עשרות שנים של הפרטת הדיור, של ספסרות באדמות המדינה ושל התעשרות הקבלנים על חשבון הרוכשים. במהלך שנתיים ומעט יותר של כהונת ממשלת נתניהו-ליברמן, הוצגו שש תוכניות "להוזלת הדיור", שכולן הסתיימו בעלייה מתמשכת במחירי הדירות והשכירות.

הממשלה הנוכחית שבויה בקונספציות ניאו-ליברליות קיצוניות. בשל מדיניותה בשירות כרישי הנדל"ן והטייקונים למיניהם, ממשלה זו אינה מסוגלת לפקח על מחירי השכירות, לבנות ביוזמתה רכבות דירות במסגרת הדיור הציבורי, לקדם מדיניות אמיתית של דיור בר-השגה, ולהעניק משכנתאות לזוגות הצעירים – שלא באמצעות מנגנוני השוק.

האם המאבק של תושבי המאהלים דומה למאבק הצעירים בכיכר א-תחריר? הוא דומה ולא דומה. הוא דומה בגלל הרכבו המעמדי. אך הוא שונה, שכן המאבק בכיכר א-תחריר הוא תולדה של שלוש שנות שביתות ומערכות מעמדיות לוחמות נגד משטרו של מובאק.

על מנת שכיכר הבימה תהפוך לכיכר תחריר של ממש, הכרחי לגבשה כמערכה פוליטית נגד הממשלה ותפיסותיה הקפיטליסטיות; הכרחי לצרף למערכה ארגונים חברתיים נוספים, ובייחוד - איגודים מקצועיים וועדי עובדים, מעבר להתאחדות הסטודנטים הארצית שכבר התגייסה למערכה. תנאי להצלחת מאבק לשינוי חברתי לטובת העובדים והסטודנטים, הוא היותו מאבק יהודי-ערבי ארצי, דמוקרטי ומקיף - מאבק עממי נגד ממשלת הימין.

כעשרה ימים לאחר הקמת האוהל הראשון בשדרות רוטשילד בתל-אביב, ניתן כבר לערוך סיכום ביניים (שכן המערכה הציבורית נמשכת) של מאבק הדיור.

אתמקד בחמש סוגיות מרכזיות: האם המאבק על הדיור יוצא דופן לעומת מאבקים אחרים בחברה הישראלית? האם זו תגובה "דורית" של צעירים "מפונקים"? מה עמדת הממשלה לגבי המאבק? מהי "המעטפת העולמית" של המאבק? ואיך ניתן להמשיך מאן? כאמור, מדובר בסיכום של שלב במערכה.

עד עתה, לא פעם ולא פעמיים, פרשנים, פוליטיקאים בימין ואף אנשי אקדמיה מסוימים ניסו "להספיד" את הצעירות והצעירים, הנאבקים למען דיור הולם. הפגנת הרבבות ההמונית, שנערכה במוצאי-שבת, 23 ביולי, בתל-אביב הוכיחה, שהידיעות על מותה של המחאה היו מוקדמות (על ההפגנה - בעמוד 6).

האם זה מאבק מבודד? קרי: האם המאבק של הצעירות והצעירים נולד "משום מקום", מ"צעירים מפונקים, המחפשים דיור זול במרכז תל-אביב", או שזה ביטוי נוסף להתמודדות של דור צעיר עם השלכותיה החברתיות והכלכליות של המדיניות הניאו-קפיטליסטית הקיצונית הממושכת? לא ניתן להפריד את המאבק למען דיור סביר במחיר סביר משביתת העובדים הסוציאליים בתחילת השנה ומשביתת הנמשכת של הרופאים. בשלוש המחאות שצוינו - חברתיות ומעמדיות - כולטת השתתפותם של אנשי מקצוע צעירים, לרבות סטודנטים, במערכה. זה דור פעילים חדש, שהתחנך על ברכי "המצוינות" והחתיחה לעושר ולאוסר אישיים במסגרת הסדר החברתי הקפיטליסטי - שבעצם הפך אותם לקורבנותיו.

האם זה מאבק "דורי"? במילים אחרות: האם רק צעירים לוקחים חלק במאבק הזה? הפרשנים הנוטים לייחס את השורשים החברתיים של המאבק "למעמד ביניים שבע", מסתירים את השורשים המעמדיים העמוקים של המאבק החברתי למען דיור. מדובר בצעירות וצעירים עובדים בעלי השכלה גבוהה, בחלקם בנים למשפחות שכבות ביניים מבוססות, שעתידים לוט בערפל נוכח מחירי הדיור המטורפים ושוק העבודה הפרוע. החיבור שנוצר באופן טבעי בין מחאת הדיור לשביתת הרופאים המתמחים ולעובדות הסוציאליות ולמורים מלמד, כי בעיקרו זה מאבק של עובדים למען שמירה על רמת החיים. דווקא משום כך

עוד בנושא הדיור בגליון זה:
מפל השקרים ובעת הנדל"ן - תמר גוז'נסקי, ע' 3;
עוד מאהלים, ע' 4; **אם ההפגנות החברתיות** - ע' 6;
ממשלת שוק חופשי - ח"כ חנא סוייד, ע' 2.

ממשלה כושלת המסכנת את הדמוקרטיה

מאת חנא סוייד

המקור לבעיות ולכשלים החברתיים והכלכליים של הממשלה הנוכחית הוא - מדיניות השוק החופשי שהממשלה אימצה, בעקבות הממשלות הקודמות. תפיסת השוק החופשי מייחסת לשווקים חוכמה עלאית, ומציגה את הקפיטליזם, ובעיקר בצורתו הנוכחית כייעודו של המין האנושי.

מדיניות השוק החופשי מתבטאת בהפרטה גורפת, בריכוזיות של ההון, בהיעדר תחרותיות, בהקטנת ההוצאה הציבורית מ-50% מהתוצר הלאומי בשנת 2002 עד ל-43% ב-2010. הקיצוצים בשירותים הציבוריים גרמו לפערים כלכליים-חברתיים חסרי תקדים, להרס שכבת הביניים, לגידול שיעור העניים, ולנסיגה מוחלטת של הממשלה מאחריותה החברתית.

הפילוסוף הצרפתי מונטסקייה אמר, שחברה צריכה להיות מאוזנת: חברה לא צריכה להתיר מצב, בו אנשים יתעשרו עד כדי כך, שיוכלו לקנות אנשים אחרים, מצד אחד, ומצד שני - לשמור על האנשים שלא יהיו מוכנים למכור את עצמם כדי לחיות. אנחנו מתקרבים למצב כזה. הפער הגדל בין העשירים, שיכולים לעשות כמעט כל דבר, לבין העניים, שכבר מאבדים מהאוטונומיה שלהם - מסוכן לחברה. זה, לדעתי, המקור לבעיית הדיור בישראל.

ההתעשרות המהירה והשפעת המשבר הכלכלי, לרבות שיעורי הריבית הנמוכים, גרמו לכך, שבעלי הון העדיפו להשקיע ברכישת נדל"ן, ולכן הביקוש השנתי לדירות עלה מ-40 אלף דירות בממוצע ל-100 אלף. ישנם גם רוכשי דירות שמעדיפים לא להשכירן, כדי לשמור על ערכן, וכאלה שהתעשרו מסחר בדירות.

בישראל 2011, לרוב התושבים בגיל 30 עד 40 אין שום סיכוי לרכוש דירה, כאשר מחירה הממוצע הוא 1.25 מיליון שקל. למשפחה ממוצעת, עם הכנסה סבירה, נחוצות 12-13 שנות עבודה נטו כדי לממן קניית דירה. אבל מאחר שצריך גם לאכול, לגדל ילדים, לממן נסיעות ובריאות ועוד, הרי באופן מעשי, אנשים צעירים צריכים להיות משועבדים לרכישת הדירה במשך 30 שנה ויותר. על רקע זה גואה עכשיו מחאת חסרי הדיור, שמאסו במצב שבו שכירת הדירה גוזלת למעלה ממחצית שכרם.

אני מנצל את ההזדמנות הזאת וקורא למשפחות הערביות להצטרף למחאה האזרחית הציבורית בעניין הדיור. ביישובים הערביים קיים מחנק בנושאי הדיור: רבבות מבנים נבנו ללא התרים, שאי-אפשר להשיגם, מוציאים להם צווי הריסה והמשפחות משלמות קנסות גבוהים. המאבק למען הנושאים החברתיים והאזרחיים צריך להיות משותף, יהודי-ערבי.

מבחינת הממשלה, אידיאולוגיית השוק החופשי חלה על הכל, חוץ מאשר על ההתנחלויות. בבואה לבנות ולעודד בנייה בהתנחלויות, הממשלה מתערבת, מתקצבת, מחוקקת חוקים מיוחדים ונוקטת אפילו בשיטות של פרוט קשיין. חוק החרם, שהכנסת אישרה בכרכתו של נתניהו, הוא בעצם חוק קידוש ההתנחלויות. מאמר מערכת ביומן "ניו-יורק טיימס" מתח ביקורת על חוק החרם, בציניו, שהוא אינו הולם מדינה דמוקרטית.

הקואליציה הממשלתית רומסת את הדמוקרטיה בטענה שמותר לה, כי יש לה רוב. אך זו פרשנות מעוותת. מקור הכוח המוסרי של הרוב אינו בחקיקת חוקים להשתקת המיעוט. תפקיד הדמוקרטיה הוא להגן על המיעוט ולא לסתום את פיו.

(מתוך דברים בהצעה לאי-אמון בממשלה,

שיזומה סיעת חד"ש, 18.7)

מכישלון ועדות החקירה למאבק מוגבר להגנת המרחב הדמוקרטי

בתגובה לכישלון חברי הכנסת של הליכוד וישראל ביתנו להשיג אישור של המליאה להקים בכנסת שתי ועדות חקירה מקארטיסטיות לבדיקת פעילות ארגוני זכויות האדם, פרסמה סיעת חד"ש הודעה, בה נכתב:

"ההצעה להקים ועדות חקירה נוספה לשורה ארוכה של חוקים רומסי דמוקרטיה, גזעניים ומפלים, שיזמו מפלגות הימין וממשלת נתניהו, ואשר אישרה הכנסת בשנים האחרונות. ההצעה בדבר ועדות חקירה, שנדחתה בהצבעה, הייתה ניסיון נוסף לפגוע בחופש הביטוי, בחופש הביקורת ובחופש המחאה. חד"ש קוראת לאחדות כוחות במערכת להגנת המרחב הדמוקרטי, לעצירת האיום הפאשיסטי ולסיום הכיבוש על כל עוולותיו".

המקרתים נגד המרצים הגיע לספיר

פרופ' צבי הכהן, סגן הרקטור של אוניברסיטת בן גוריון, התריע בדיון בבית העיתונאים בת"א בנושא חופש הביטוי האקדמי (19.7), כי מרצים פנו אליו והביעו חשש מפני רדיפה פוליטית מצד סטודנטים. מרצים גם מסרבים ללמד קורסים, מחשש שהסטודנטים מן הימין יקליטו ויפילילו אותם. המרצים האלה מלמדים בפקולטות למדעי החברה והרוח. הכהן הגדיר מצב זה - "פגיעה חמורה ביותר בחופש הביטוי. ישנם ארגונים הנותנים גיבוי לאותם סטודנטים, והגיבוי בא לידי ביטוי גם בכנסת. איך אני יכול לגבות מרצה שפונה אליי עם חשש כזה?".

בהמשך דבריו, האשים הכהן את שר החינוך גדעון סער, שלמרות תפקידו כיו"ר המועצה להשכלה גבוהה, אינו יוצא להגנת חופש הביטוי במסודות להשכלה גבוהה.

שבוע שעבר שלח הארגון הימני הקיצוני "אם תרצו" לנשיא מכללת ספיר "מכתב תלונה" לגבי דעותיו של המרצה ד"ר דניאל דה מלאך, המואשם בהפצת סילבוס עם "תכנים אנטי ישראלים". בתגובה, התגייסו עשרות סטודנטים מהמחלקה לעבודה סוציאלית ביניהם גם סטודנטים דתיים, להגנתו של ד"ר דה מלאך.

ליאור קיי, רכז תא ספיר לכולנו וסטודנט שנה ג' לעבודה סוציאלית הוקיע את המכתב של "אם תרצו", בציניו, כי ד"ר דניאל דה מלאך, המכהן כראש המחלקה למדיניות ציבורית, הוא מרצה אהוד, המביע באומץ את דעותיו המרקסיסטיות ובאותו זמן מקיים דיונים פתוחים, בהן יש ביטוי לעמדות שונות. מכתב התלונה הוא עוד ביטוי למקארטיזם, אשר מאיים על חופש הביטוי ועל פרנסתם של מרצים.

מעוניינת לקבל הביתה את "זו הדרך"?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

המשלוח ללא תשלום.

תרומות לפקודת מק"י, ת"ד 26205, ת"א 61261,

יתקבלו בברכה.

מפל השקרים ובועת הנדל"ן

מאת תמר גוז'נסקי

הטענה של נתניהו-שטייניץ, כי חסר קרקע לבנייה היא זריית חול בעיניים. חברות הנדל"ן הגדולות, השולטות בשוק, מחזיקות בידיהן מלאי קרקע לבניית רכבות דירות. אך השיקול שלהן לגבי המועד של הבנייה הוא עסקי בלבד – האם הבנייה תניב את הרווח המצופה. לחברות אלה אין שום עניין בפתרון מצוקתם של זוגות צעירים ורווקים, שאינם מסוגלים לרכוש דירה במיליון שקל ויותר, אפילו כאשר שני בני הזוג עובדים במשרה מלאה ובכשר בינוני. בוודאי שאין להם עניין לבנות דירות קטנות או דירות להשכרה.

ייתכן מצב של משבר כלכלי, אשר יגרום לירידת מחירים גם של דירות, כפי שקרה בארה"ב. אך כאשר מתרחש משבר כלכלי, המלווה באבטלה רחבה, אין לחסרי הדיוור אפשרות לרכוש דירות, אפילו מחירן ירד, משום שהם פוטרו מעבודתם ואינם יכולים ליטול על עצמם התחייבות כספית גדולה, או משום שאין להם ביטחונות מספיקים, כדי לקבל משכנתא בבנק.

לכן, אם הממשלה תחכה שהשוק (כלומר, כרישי הנדל"ן) יפתור את הבעיה, תימשך העלייה במחירי הדירות ותעמיק מצוקת הדיוור.

רק לממשלה ולגופים שבניהולה, ובראשם מינהל מקרקעי ישראל, יש אפשרות לגרום להוזלת מחירי הדיוור – אך נראה, כי פרט להפרכת הבטחות בדבר "רפורמה", אין כוונת הממשלה ליטול על עצמה אחריות לשוק הדיוור, להוזיל באמת קרקעות לבנייה ציבורית ולבנות, כן לבנות באמצעות חברות ממשלתיות, דיוור עממי שווה לכל נפש.

עוד "רפורמה" מזיקה

בדיון בכנסת (19.7) ביקר ח"כ דב חנין (חד"ש) בחריפות את ה"רפורמה" שיוזם נתניהו – "הוועדות לדיוור לאומי", המכונות וד"לים.

חנין הדגיש, כי חוק הווד"לים הוא בשורה רעה מאוד לאזרחי ישראל. כל הנציגים של הממשלה שהשתתפו בדיון בוועדה, שדנה בחוק הזה, אמרו בגילוי לב, שאנחנו משלמים מחירים תכנוניים כבדים מאוד בחוק, המכוון להאיץ בצורה קיצונית את הליכי התכנון.

תהליכי תכנון ייקחו שבעה ימים, חמישה ימים, עשרה ימים, 20 יום, וגם אם התוכניות אינן מתוכננות טוב, הן בכל זאת יאושרו. אבל מרגע שהתוכניות יאושרו, אותם קבלנים שיקבלו את האישור לתוכניות – וזה העוקץ ב"רפורמה" – הם לא יהיו חייבים לבנות. אין בחוק שום מנגנון, המחייב אותם לבנות וליישם את התוכניות המאושרות האלה. לכן חוק הווד"לים אינו חוק להאצת הבנייה – זה חוק לשבירת מערכת התכנון.

אכזבה נוספת לאזרחי ישראל: בניגוד לכל ההבטחות, לכל הדיבורים ולכל הספינים, הדגיש חנין, אין בחוק הזה שום מנגנון להבטחת דיוור בר-השגה. כל ההצעות – והונחו בפני הוועדה הצעות רבות בעניין דיוור בר-השגה – נדחו על-ידי הוועדה בלחצו של ראש הממשלה, בנימין נתניהו.

ח"כ חנין סיכם, כי אישור חוק הווד"לים הוא רע לחברה הישראלית. זה רע לאלה, המחכים לפתרונות דיוור, וזה רע לכלל האזרחים.

בשני העשורים שבין 1990 לבין 2011, מחירי הדיוור עלו פי 6, ואילו השכר (הנקוב, לא הריאלי) עלה פי 4. נתונים ממוצעים אלה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצלמים את המצב, אך לא את סיבותיו.

ראש הממשלה נתניהו ושר האוצר שלו שטייניץ קבעו, כי שורש הבעיה של העלייה התלולה במחירי הדיוור היא – שהקבלנים לא בונים מספיק דירות. ואז, בהגיון קפיטליסטי, הודיעו השניים במסיבת עיתונאים מתוקשרת (נובמבר 2010), כי הדרך להקלת מצוקת הדיוור של זוגות צעירים וחסרי דיוור אחרים היא ב...הטבות מס לבעלי מגרשים ולקבלנים. 8 חודשים חלפו מאז אותה הצהרה, ומחירי הדירות ממשיכים לנסוק, ואיתם – מחירי השכירות, שהם פועל יוצא של מחירי הדירות.

הממשלות השונות תרמו לעליית מחירי הדיוור בשורת צעדים שביצעו מאז שנות ה-90. ראשית, הממשלה הפריטה את החברות הממשלתיות לבנייה (והסתדרות מכרה את חברת הבנייה שלה, שיכון עובדים), ובכך הופרט כלי מרכזי, שוויתר את מחירי הקרקע והדיוור באמצעות בנייה ממשלתית וציבורית של דירות קטנות ובינוניות ברחבי הארץ.

שנית, מנהל מקרקעי ישראל, שהוא גוף ממלכתי, החל בשנות ה-90 לשווק קרקעות רק במכרזים, כלומר יצר מנוף לעליית מחירי הקרקע, בעיקר כאשר רוב הקרקעות בישראל הן בניהולה.

שלישית, הממשלה אימצה ב-2009 רפורמה, שמטרתה – הפרטה מסיבית של קרקעות מדינה. רפורמה זו אינה מבוצעת עדיין במלואה, אך היא כבר שידרה לשוק הדיוור איתות ברור, שהממשלה מאיצה את יציאתה גם משוק הקרקעות.

רביעית, הממשלה יזמה חוק, אשר מאפשר לבעלים של יותר מדירה אחת למכור דירה אחת לארבע שנים מבלי לשלם מס על הרווח הריאלי (ההפרש בין מחיר המכירה לבין מחיר הקנייה של הדירה). בפועל, משקיעים בדירות, המוכרים אותן, אינם משלמים כלל מס.

כדי להמחיש את משמעות הפטור הזה, נציין, כי בעוד שהיקף העסקות בשוק הנדל"ן בישראל מסתכם בעשרות מיליארדי שקלים בשנה, הכנסות האוצר מהמס על מכירת דירות הסתכמו ב-2009, למשל, רק ב-180 מיליון שקלים.

למדיניות הרסנית זו של הממשלה יש להוסיף את ההפקרות, שבה הניחה הממשלה להתפתחותה של ספסרות בנדל"ן, מבלי להגן על אלה השוכרים דירות או הרוצים לרכוש דירה.

בתנאים של משבר כלכלי מתמשך וריבית נמוכה, יחסית, מתקשה ההון הפיננסי למצוא הזדמנויות השקעה רווחיות בעסקים חדשים. לכן הוא מכוון את השקעותיו לרכישת זהב וגם נדל"ן, בהנחה שזהב ודירות ישמרו טוב יותר על ערך ההשקעה ובעתיד גם יניבו רווחים. התוצאה: בעלי הון ישראלים וגם זרים, קנו בשנים האחרונות אלפי דירות יוקרה להשקעה, ושוק הבנייה בכללותו התכווץ אליהם.

מחאת האוהלים – מת"א לרחבי הארץ

ישנם פתרונות דיור זמינים; חייבים לבנות דירות קטנות ודירות להשכרה.

דירות רבות שעומדות ריקות: "אי אפשר להשלים עם מצוקת דיור גדולה כשבעלי בתים משאירים את הבתים ריקים". עוד קרא חנין להפסיק לבנות "מגדלים למיליונרים" בתל אביב ולהתחיל לבנות דירות זולות וקטנות. כמו כן, הוא קרא להטיל פיקוח על שכר הדירה ולהקים מטה חירום, "שיפעל מול המצוקות שקיימות כאן. שמעתי כאן כמה סיפורים בלתי אפשריים. יש אנשים שמצאו את עצמם בלי בית ולאנשים האלה צריכים למצוא פתרונות עכשיו. זה אפשרי". בדיון שקיימה מליאת הכנסת בנושא מחאת האוהלים ומצוקת הדיור, ציין ח"כ מוחמד ברכה (חד"ש) את המצוקה החריפה הקיימת באוכלוסייה הערבית בכל הנוגע לדיור ולזכות לבית: "אני רוצה להביע הזדהות עם שוכרי הדירות. אני מקנא במאבק הזה. בקרב הציבור הערבי יש משבר דיור של עשרות שנים, כי אין בניית דיור ציבורי. השפה היחידה שהממשלה משתמשת בה בקרב הציבור הערבי היא שפת הדחפור. גם כאשר תושבים ערבים מבקשים לבנות על אדמתם הפרטית, מנסים להרים ראש, כדי שתהיה להם קורת גג - הם אינם יכולים להשיג אישורי בנייה".

עיר לכולנו דורשת דיון במועצת העיר

תנועת עיר לכולנו, המשתתפת במאהל המחאה, וחבר מועצת העיר ת"א-יפו מטעמה, יואב גולדרינג, שהוא גם יו"ר סניף חד"ש בת"א, החלו להחתים חברי מועצה, כדי לכנס ישיבה מיוחדת בנושא מצוקת הדיור. לדברי גולדרינג, ראש העירייה חולדאי מטעה את הציבור, כאשר הוא טוען שהטיפול במצוקת הדיור אינו בסמכותו. עיר לכולנו מציעה להתמודד עם מצוקת הדיור בת"א-יפו באמצעות הכשרה למגורים של נכסים שאינם בשימוש, בבעלות עירונית ופרטית; דרישה מקבלנים לבנות דירות קטנות; הקמת חברה עירונית לדיור בהשכרה; הקמת נציבות עירונית לשכירות הוגנת; הכנת תכנית מתאר מוטת מגורים, ולא דווקא משרדים; הסדרת שאלת פיצול הדירות, ודאגה לילדי שכונות דרום העיר על פי העקרון של "בן ממשך".

"שבוע הזעם" נגד מדיניות הממשלה

מעט לאחר שהוקם המאהל בשדרות רוטשילד בתל-אביב (14.7), התכנסו כמאתיים פעילים חברתיים בגן מאיר, כדי לתכנן שורה של פעולות מחאה נגד הממשלה, תחת הכותרת "שבוע הזעם". בסיום הפגישה, הם צעדו עד למאהל, ובדרכם השליכו גביעי קוטג' על מטה הליכוד ברחוב המלך ג'ורג'.

בהמשך השבוע הפעילים הפגינו בסניף בנק הפועלים, כשהם נושאים שלטים וקוראים קריאות. במיצג מחאה מול מגדלי אקירוב, הם תלו מודעות "דירה לא להשכיר" על דירות רפאים, העומדות ריקות. בירושלים, הדביקו מדבקות "יקר מדי" על מוצרים בסופרמרקט, וכן פעולות נוספות. לדברי המארגנים של מחאת "שבוע הזעם", האחריות למצוקה נופלת על הממשלה, אשר מקדמת את האינטרסים של בעלי ההון, והם מדגישים: "אנחנו רוצים להעביר מסר ברור: כשהממשלה נגד העם - העם נגד הממשלה".

מחאת האוהלים, שהתחילה בשדרות רוטשילד בתל-אביב, התפשטה ברחבי הארץ. מוקדי מחאה רבים הוקמו בערים שונות בקריאה לספק פתרונות דיור לתושבים, ובמיוחד – לסטודנטים ולזוגות הצעירים. לדברי התאחדות הסטודנטים הארצית, 300 אלף הסטודנטים בישראל מוציאים, בממוצע, 39% מהכנסתם החודשית על דיור.

בקריית שמונה הקימו הפעילים מאהל, המאוכלס ברובו בידי סטודנטים מהמכללה האקדמית בתל-חי. הפעילים אף חסמו כבישים, במחאה על מדיניות הממשלה בתחום הדיור ועל היעדר תחבורה ציבורית למכללה.

"הטעות היא שכולם חושבים שמחירי הדיור בפריפריה הם נמוכים, אבל הם לא לוקחים בחשבון את התמונה הכללית" - אמר אביעד רוזנפלד, יו"ר אגודת הסטודנטים במכללה. לדבריו, שכר הדירה עבור דירת חדר ממוצעת בקריית שמונה עשוי להגיע ל-1,500-1,600 שקלים, אבל במקביל – המעסיקים מנצלים את המחסור הקיים במקומות תעסוקה באזור, ומשלמים שכר נמוך לעובדיהם. כתוצאה מכך, משכורת ממוצעת של סטודנט במכללה עומדת על כ-1,500 שקלים, שהם גובה שכר הדירה הממוצע אותו הוא נדרש לשלם.

עשרות מתושבי **שכונת יפו ג'** הקימו אף הם מאהל מחאה. לדברי המארגנים, וכיניהם פעילי מק"י, דרישתם היא להורדת מחירי הדיור, ובמידה שזה לא יקרה – להורדת הממשלה. בן כהן, אחד הצעירים במאהל, הוסיף: "נולדתי בארץ הזאת, וגדלתי כאן בשכונה, אבל היום - רק אם אהיה בן של אוליגרך אוכל לשכור או לקנות דירה ביפו".

בחיפה הוקמו שני מאהלים, האחד בגן האם והשני ברחבת הסינמטק. בנימין גונן, חבר הנהגת מק"י, שהשתתף בדיונים שהתקיימו במאהלים, הדגיש באוזניהם, כי "זו השעה לאחדות הכוחות נגד מדיניות הממשלה".

אגודת הסטודנטים של המכללה האקדמית עמק יזרעאל ואגודת הסטודנטים של מכללת אורנים, העמידו מאהל מחאה **בעפולה**. סטודנטים הם שיומו גם את מאהל המחאה **בבאר שבע**, שם נערכו הפגנות סוערות, שלוו בחסימת כבישים ובהכערת צמיגים. עוד הוקמו מאהלים **בשדרות בטמרה, בכפר סבא, באשדוד, בחולון, בבתי-ים, בירושלים** וכישובים נוספים.

סיעת חד"ש לצד מחאת הדיור

ח"כ **דב חנין** (חד"ש), המבקר מדי יום במאהל המחאה בת"א, מתח בתחילת השבוע שעבר ביקורת על מי שקורא לצעירים להתרחק מגוש דן: "איפה יש דירות זוגות צעירים? איפה יש דירות להשכרה במודיעין, ברמת גן? אנחנו במשבר קשה מאוד. גם המחירים לא יותר זולים שם".

ח"כ חנין הוסיף כי ישנן 160 אלף דירות מאושרת מבחינה תכנונית, שאינן נבנות ואינן משווקות. לטענתו, "הקבלנים מחכים שהמחירים יעלו עוד יותר. השוק החופשי עובד לטובת ההון. המדינה צריכה להתערב, כדי להגן על הצעירים והפחות עשירים". לדבריו, באזור של שדרות רוטשילד ישנן

מתוחכמת במיוחד. ראשי העבודה, כמו יגאל אלון וטדי קולק, בנו התנחלויות רבות, אך טענו שהן לא יפריעו להשגת

הקריאה להפגנת הרבבות בתל-אביב, 23.7.11

השלום. כיום, הימין הישראלי מתריס, שההתנחלויות ימנעו הסדר, אך בכך הוא פועל, במידה מסוימת, לטובת המחנה השואף להחזיר את המתנחלים הביתה.

חוק החרם הגדיל בצורה משמעותית את רשימת מחרימי המוצרים, ואילו התנגדות היועצים המשפטיים לחוק הזה מעוררת תקווה, שאם יגיעו תביעות נזיקין לבתי המשפט, השופטים לא יתלהבו לרקוד לפי החליל של אלקין.

נכון שחברות וארגונים מחרימים עלולים להישאר מאחור בכל הנוגע למניעת השתתפותם במכרזים ממשלתיים. אבל גם עד עכשיו, בטרם נכנס חוק החרם לתוקף, כלום חברות ישראליות נהרו לשטחים ולהתנחלויות?

לאחר קבלת החוק, התפרסמו רשימות של החברות הפועלות מעבר לקווי '67. הרשימה רחוקה מלהרשים אותי. אחרי 44 שנים של תמיכה ממשלתית חסרת מעצורים בהתנחלויות, לא פועלת בהתנחלויות שום חברה בעלת משמעות אמיתית לכלכלת ישראל. שום חברה היי טק או חברה בינלאומית מוכרת אינה מפארת את הרשימה. רוב החברות הן חברות מזון.

הסיבה לכך פשוטה. בשוק העולמי, כל חברה גדולה קשורה בקשר כלשהו לחוץ לארץ, ושום חברה רב-לאומית לא תרצה להקים סניף במקום כמו התנחלות, שכמעט כל העולם מתנגד לעצם קיומה. החברות הזרות לא רוצות להפסיד כסף, וחוק החרם לא יצליח לשנות את המציאות הזאת.

למעשה, לפי חוק החרם, ניתן לתבוע את מדינת ישראל עצמה, כיוון שהיא מסמנת את מוצרי ההתנחלויות בעת שמייצאים אותם. כיוון שישראל הרשימה משתמשת במוצרי תוכנה מובילים של חברות כמו מייקרוסופט, גוגל ופייסבוק, ניתן להגיש תביעה נוספת נגדה - על יצירת קשר עם חברות, שלא מעלות בדעתן לפתוח סניף מעבר לקו הירוק.

חוק החרם הוא חוק סותר פיות, אך לא הוא יגרום לחברות להשקיע בשטחים. אשר לעתידו - הוא יהיה דומה לגורלו של "החוק לאיסור מפגשים עם אש"ף", שהמציאות אילצה אפילו פוליטיקאים וקציני צבא להפך אותו בימי תהליך אוסלו, ואחר כך למחוק אותו מספר החוקים.

הממשלה הכריזה מלחמה על הדמוקרטיה

מאת דב חנין

ממשלת ישראל הכריזה מלחמה על הדמוקרטיה. נחשול של חוקים אנטי-דמוקרטיים מאיים להטביע את כולנו. אנחנו כבר מאבדים את הספירה. מה אין לנו? ועדות קבלה, ונכבה, וחוק חרם להגנת ההתנחלויות, והשבוע - ההצעה להקים ועדות חקירה, שיחקרו ארגונים להגנת זכויות אדם. חברי כנסת מהימין ומהימין הקיצוני מתחרים ביניהם על חידושים נוספים בצמצום המרחב הדמוקרטי. ממשלת ישראל הכריזה מלחמה על הדמוקרטיה. זה קשה, זה עצוב, זאת האמת.

ממשלת ישראל הכריזה מלחמה על העם. הממשלה הזאת מעדיפה התנחלויות, דואגת לטייקונים, אבל מפקירה את הציבור למחירים מופקעים, למשבר של מערכת הבריאות, למשבר קשה מאוד בתחום הדיור. אנחנו שומעים את כל הספינים של דוברי הממסד, אך כמה חסרה התשובה האמיתית. המדינה חייבת לחזור לתמונה: לבנות דירות, להתערב בשוק. אך את זה הממשלה הנוכחית לא מוכנה לעשות. האידאולוגיה הניאו-ליברלית של הקפיטליזם החזירי חזקה מדי אצל נתניהו.

הממשלה הכריזה מלחמה על העם, וכמה טוב לראות שהמלחמה הזאת מפסיקה להיות חד-צדדית. טוב לראות את הצעירים הזועמים והמוחים במאהלי הדיור בתל-אביב, בכפר-סבא, בבאר-שבע, בקרית שמונה, ביפו ובמקומות נוספים ברחבי הארץ.

כאשר הממשלה היא נגד העם, העם הוא נגד הממשלה. הגיעה העת: כאשר הדמוקרטיה מותקפת, על הדמוקרטיה לצאת לרחוב, למחאה הציבורית נגד הממשלה הרעה הזאת; לצאת לרחובות ישראל, למאהלי מחאה, לעצרות מחאה, להפגנות התנגדות, לפעולות זעם.

הגיע הזמן להגיד לממשלת נתניהו: מספיק ודי. לפני האסונות הבאים, לפני המחדלים הבאים, לפני החורבן הבא שאתם תמיטו על החברה הישראלית, אנחנו אומרים לכם:

די!

חוק החרם ומה שצפוי לו

מאת יוסי סגול

לחוק החרם יש יתרון אחד גדול - הוא הוכיח לאנשי השמאל המודאגים, שהימין בישראל אינו פועל בצורה

50 אלף = אם ההפגנות החברתיות

המתמחים נאבקים נגד הסכם גרוע, למרות צווי המניעה

אלפי סטודנטים לרפואה ומתמחים הפגינו בסוף השבוע בת"א במחאה על החלטת בית המשפט לכבול את ידיהם של המתמחים ולהפסיק את מאבקם באמצעות צווי מניעה. הפגנת המתמחים במוצ"ש, שהחלה בבית החולים איכילוב, הצטרפה להפגנת הרבבות במוזיאון ת"א.

גל המחאה של המתמחים, שהקיף את רוב בתי החולים בישראל, פרץ לאחר שבפני הרופאים הוצגה טיוטת הסכם קיבוצי, אשר לא יחולל שינוי מהותי בתקינה ובתנאי העסקת הרופאים המומחים והמתמחים. לפי טיוטת ההסכם, העלאת שכר של 45% תיפרס על פני שמונה עד עשר שנים. נוסח ההסכם היה מעורפל לגבי תוספת התקינה, וזאת שעה שתוספת תקני רופאים, לגביה התחייב האוצר בהסכמים קודמים, עדיין לא מומשה בבתי החולים.

שאלת ההתחייבות הממשלתית לתוספת תקנים, שנתורה על הנייר, היא גם הסיבה לעיצומי האחריות הנמשכים. אחריות עוזבות משמרתן במחלקות שבהן האישפוז עולה על 100%.

הפגנת הזעם נגד מחירי הדיור הספסריים, ההפרטה לטובת הטייקונים המתעשרים על חשבוננו, למען בריאות וחינוך ציבוריים – נקבעה למוצ"ש, 23 ביולי 2011 בשעה 21.00. אך כאשר בשדרות רוטשילד ובכבישים הסמוכים ל"הבימה" התאספו אלפים כבר בשעה 20.00 – היה ברור שההפגנה תהיה באמת אם ההפגנות החברתיות.

בלטו בהפגנה צעירים, עובדים וסטודנטים, משפחות עם ילדים, רבים שהגיעו מישובים חוץ לתל-אביב, וגם אנשים בגיל העמידה. בניגוד לכמה תיאורים, זו לא הייתה הפגנה "לבנה". היו בה מזרחים רבים, שחיברו את זעקת שכונות העוני וערי שכר המינימום עם מחאת האוהלים והסטודנטים. שתי נשים מזרחיות שהגיעו מרחובות, אחת מחזיקה בשני ילדיה, לא חדלו לקרוא קריאות לאורך כל ההפגנה, עד שהרמקולים של ההפגנה השתתקו לטובת אלה של העצרת. יחד עם כולם, הן זעקו: "העם רוצה צדק חברתי", "ביבי תתפטר, הדיור שווה יותר", "דיור ראוי במחיר שפוי", ו"התשובה להפרטה - מהפכה".

רבים הביאו עמם שלטי מחאה מהבית, כתובים בכתב יד. אחרים הניפו את השלטים שהביאה חד"ש, שעליהם נכתב: "הממשלה נגד העם, העם נגד הממשלה", והניפו דגלים אדומים. בין הצועדים היו הח"כים מחד"ש דב חנין ומוחמד ברכה, אילן גילאון (מרצ) וח"כ נינו אבסדזה (קדימה).

רבבות המפגינים שטפו את אבן גבירול ושד' שאול המלך, בואכה כיכר המוזיאון, שם נערכה עצרת. הדוברים בעצרת – נציגי מאבקים שונים – קראו להפלת הממשלה, המתעמרת באזרחים, ששכרם ורמת חייהם נשחקים. בין הדוברים היו: דפני ליף, יוזמת המאהל בשד' רוטשילד; חגית אופיר, יו"ר אגודת הסטודנטים לרפואה באוניברסיטת בן-גוריון; קרן עוזו, סטודנטית ממכללת תל-חי ומהמאהל בקרית שמונה; ענבל חרמוני, עובדת סוציאלית; יגאל רמב"ם, מפעילי המאהל בת"א; יהודה אלוש, פעיל שכונות מבאר שבע, ורונית בלום, מורה לאזרחות.

כלי התקשורת כיסו בהרחבה את הפגנת הרבבות. ברשימתו ב"הארץ" (24.7) כתב גדעון לוי, בין היתר: "ליל ה-23 היה גם ליל שובו של הסוציאליזם, שלא לומר חלילה הקומוניזם. אנשי חד"ש מעולם לא הרגישו כה נוח בהפגנת המונים. דב חנין לא נראה מעולם עם חיוך שכזה על פניו... הצעירים קראו אמש 'מדינת רווחה', ודי להפרטה, וזה לא סוציאליזם בימינו?"

להכריז שבייתה כללית בתמיכה במאבק הדיור

מול שתיקת ראשי ההסתדרות נוכח הגל הגואה של המחאה החברתית בישראל, דורשת סיעת חד"ש בהסתדרות לנקוט בצעדים ארגוניים בתמיכה במוחים. הסיעה סבורה שיש להכריז שבייתה כללית בתמיכה במחאת הדיור, לה שותפים עובדות ועובדים רבים, יהודים וערבים, בערים הגדולות וגם בפריפריה - אמר יו"ר הסיעה, ג'יהאד עקל, בשיבת הוועדה לתיאום וביצוע של האגף לאיגוד מקצועי.

במסגרת קמפיין הנשים

להכרה במדינה פלסטינית בקווי '67

בשבת, 30 ביולי 2011, בשעה 16.00,

בהיכל התרבות העירוני ע"ש מחמוד דרוויש

מפגש בנצרת של נשים ישראליות ופלסטיניות

הסעות למפגש בנצרת – נא להירשם לנסיעה אצל
האחראיות:

תל-אביב, 14.00, פרישמן פינת שדרות ח"ן (כיכר רבין),

האחראית – חנה zand.hanna@gmail.com

ירושלים, 13.30, גן הפעמון, האחראית: רוני

ronny1011@013.net

למידע נוסף: רלוקה - raluca.ga@gmail.com

מכון אמיל תומא

רחוב לוחמי הגטאות 27 – חיפה

ביום ד', 27.7, בשעה 19.30

חיפה והתפתחות המורשת הארכיטקטונית הפלסטינית

דיון בהשתתפות:

ד"ר **רון פוקס**, החוג לתולדות האמנות, אוני' חיפה,

אדריכל **ולידי כרכבי**, ראש צוות שימור בעיריית חיפה